

Motion till riksdagen 2006/07:K285

av **Marianne Berg m.fl. (v)**

Översyn av utnämningmakten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av regeringens utnämningmakt.

Motivation

I allt beslutsfattande som rör offentlig förvaltning bör största möjliga öppenhet, transparens och tydlighet eftersträvas. Detta för att underlätta den politiska och medborgerliga granskningen av makten och makthavarna, vilket gynnar demokratin. När motsatsen, sekretess i beslutsfattandet, råder, skall det finnas goda skäl för detta. En fråga som länge varit omdiskuterad är regeringens utnämningmakt vad gäller höga statliga tjänster inom myndigheter m.m. Åtskilliga tillsättningar sker i dag endast genom beslut i regeringen. Möjligheten för utomstående att få en redovisning av inkomna ansökningar, kriterier för uppdraget och en saklig motivering för den person som utsetts saknas. Vänsterpartiet ser inte att det hysch-hysch som i dag omgärdar tillsättningarna av generaldirektörer, ambassadörer m.m. och som utestänger politiker, medier och allmänhet från processen, kan motiveras på ett rimligt sätt. Istället menar vi att man bör eftersträva en annan ordning där tillsättningen av höga statliga tjänster följer den praxis som i övrigt gäller inom offentlig förvaltning. Tjänsterna bör annonseras ut och kriterier och önskvärda meriter preciseras på förhand. Ett öppet ansöknings- och anställningsförfarande bör tillämpas på så många funktioner som möjligt.

Samtidigt finns några komplikationer som bör belysas innan riksdagen tar ställning till hur en reformerad utnämningmakt bör se ut. Den första rör förhållandet mellan regering och riksdag. Regeringen "äger" frågan om utnämningmakten i dag och tar också det fulla ansvaret för sina utnämningar. Vänsterpartiet menar att den tydliga rågången mellan riksdagens och regeringens ansvar bör finnas kvar även i ett framtida system med ett utnämnings-

Fel! Okänt namn på

förfarande som präglas av större öppenhet och insyn än det nuvarande. Detta bör beaktas när frågan om en reformerad utnämningssmakt utreds, vilket bör ske inom ramen för Grundlagsutredningens uppdrag. Den andra gäller möjligheten att kringgå ett regelverk om öppenhet och insyn genom att anlita rekryteringsfirmor. Detta har förekommit inom kommuner och landsting, vilket innebär att den lagstadgade öppenheten och insynen i praktiken är kringskuren. Detta bör belysas i utredningen och det kan finnas skäl att studera exempel från andra länder för att få fram en modell som passar Sverige. I debatten uttrycks ibland från vissa håll en ambition att avgränsa politikens makt i största allmänhet. Införandet av en självständig riksbank var ett exempel på det, liksom förespråkandet av att en författningsdomstol skall införas. I det sammanhanget har ibland också framkastats förslag som gäller utnämningssmakten. Vänsterpartiets uppfattning vad gäller behovet av en reformerad utnämningssmakt har inget att göra med detta synsätt. Problemet är inte att politiken har för stor makt eller medborgarna för mycket insyn, snarare tvärtom. Det vi vill uppnå med vårt förslag till en översyn av utnämningssmakten är inte vingklippta politiker eller en kringskuren politisk maktsfär, utan det motsatta: ökad öppenhet, insyn, spänst i debatten och transparens i beslutsprocessen, det vill säga mer demokrati. Den sittande Grundlagsutredningen har i sina direktiv till uppdrag att se över utnämningssmakten. Målet med denna översyn bör vara en reformering av utnämningssmaktens förfarande till höga statliga tjänster enligt förslagen i denna motion. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 oktober 2006

Marianne Berg (v)

Jacob Johnson (v)

Hans Linde (v)

Pernilla Zethraeus (v)

Kalle Larsson (v)

Lena Olsson (v)